

© Editura EIKON

București, Str. Smochinului nr. 8, sector 1
cod poștal 014605, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național al Cercetării
Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS)

Descrierea CIP este disponibilă la Biblioteca Națională a României

ISBN: 978-606-711-887-2

Editor: Valentin Ajder

Mihaela Malea Stroe

Seara nucilor verzi

roman

Cuvânt înainte de
Christian Crăciun

E I K O N

2018

de slavă... Toate dau de veste cu mare veselie că se apropie Sărbătoarea Învierii...

În casă domnește o liniște blajină, mângâiată doar de razele jucăușe ale soarelui întinerit și de petalele răzlețe ale florilor de măr care, purtate în zbor de vântul primăvăratec, dansează lin un vals volatil în dreptul ferestrei deschise, ca niște fulgi ușori de zăpadă. Aproape am terminat de scris povestea, sau cel puțin așa cred în clipa asta. Acum am timp să merg la slujbă, să ascult Sf. Evanghelii, să fac, după datină, curățenia mare de Sărbători, să pregătesc bucatele, să înroșesc ouă..., să ciocnim când vor veni copiii în vizită...

Am fost, în jurul prânzului, la Biserica „Sfânta Treime” din centru, unde au concertat cinci tineri minunați, care văd lumina și o cântă. Un „Tatăl nostru” de mi-au dat lacrimile și un „Osana, întru cei de sus...” înălțător și cutremurător! Sunt sigură că au tresăltat și pietrele din macadam. Ascultându-i, gândul m-a dus, nu știu de ce, la acele roade ale toamnei așteptate de Bogdan și la ce scriam cândva: *Nu i-am trimis roadele grădinii mele lui Bogdan. Nu încă.* Poate s-o fi împlinit sorocul, de-a venit și vremea roadelor sufletului. Roadele toamnei, pârguite în toiul iernii și numai bune de cules în plină primăvară. M-am hotărât să ignor ce i-am promis, cam în pripă, în ultimul mesaj (pe care poate nici nu l-a primit, m-aș bucura să se fi rătăcit) și, pur și simplu din dragoste, din prietenie, din iubire și încredere (să aleagă el!), să-l sun, cum a zis domnul David. Sau, cum zice Peter în loc de „a suna”,...să-l chem, să-l întreb ce mai face și să-i spun că... „*În grădină-i o fântână, un izvor de apă vie...*”, că am purces de mult la drum, de mână cu tăcerile lui, în căutarea acelei căi... de întoarcere a cuvintelor care ne-au căutat cândva și nu ne-au găsit, apoi să-i dau de veste că s-au copt roadele pe care le aștepta... Să-l chem...

Dar nu acum. Peste trei zile. În Duminica Învierii...

Cuprins

Călugărie albă.....	5
---------------------	---

<i>Prima carte: Cazul Bogdana Serafim</i>	9
---	---

Despre viață, moarte, vise tainice și iubire	11
Perspective, retrospective și planuri de viitor	39
La „Hyperion”, cândva, demult	51
O carte care, la început, nu se lasă scrisă	57
Previziunile Șanei.....	65
Întâlnirea care schimbă totul	76
Iubirea interzisă, cartea descătușată, coincidențe și semne	86
Încercări zadarnice... ..	101
Întâmplări stranii, la miez de noapte... ..	116
Cu Miruna, la terasa de taină	129
Intervenție riscantă, pe cord deschis	136
Cartea ca domiciliu forțat	139

<i>Cartea a doua: Ucide-o pe Bogdana!</i>	149
---	-----

Călătorind împreună de Sărbători	151
Schimbări la „Hyperion”	155
Anul Nou pe stil vechi	160
Puzzle? Ba mozaic... ..	170
Verigheta	172
În stație (din jurnal. Nu contează când, contează că s-a întâmplat)	175
Porunca vindecătoare (jurnal)	176
Prima întâlnire cu Jovanka.....	178
Diplomă din viitor	184
La „Stradivarius”, cu Miruna	187
Cu Tudor, despre destin (amintiri de demult)	192
Primul vis cu Bogdan (jurnal).....	196
În pauză, la fumoar.....	198
Ce mică-i lumea! Și totuși... (paranteze cotidiene).....	201

<i>Prima paranteză. Vara</i>	201
<i>Paranteza a doua. Toamna</i>	203
Copilul dintre perne	205
Despre Tudor, cu Bogdan.....	207
Un mit fals.....	209
O veste bună... (jurnal).....	211
Piese mici de mozaic.....	213
Dragoste prin mimetism.....	214
Mai mult decât coincidențe	218
Manuscrisul de la școala moartă	222
Din jurnal.....	225
Între două întâlniri... ..	226
La magica tristezza.....	227
Bucuria casei.....	234
Vreme, vremuri... (jurnal).....	235
Boabe de chihlimbar.....	238
O problemă cu... timpul.....	242
La drum, Maravila – Cetioara – Santavila.....	247
Vis cu Bogdan, de mai demult	253
Clătite, frunze, ploi... ..	255
Spaima și bucuria... ..	258
Zile de august rămase în urmă (jurnal).....	260
După aproape un an... ..	263
Cu Peter, la noi acasă	268
Boabe de chihlimbar.....	274
Amintiri mărunte	275
Ferestre închise, ferestre deschise.....	276
Boabe de chihlimbar.....	291
Senatorul.....	294
Înapoi, acasă... ..	297
Dincolo de cuvinte... ..	300
Cioburi mari și tăioase	306
Alte vise cu Bogdan... ..	307
Întoarcerea de peste ape	311
Seara nucilor verzi.....	316
Varanul rătăcit pe șosea	327

Cuvinte răpite de fulger.....	329
Diverse, diurne, nocturne... ..	333
<i>Transferul</i>	333
<i>Un examen și un vis</i>	335
<i>Cursul de curaj civic</i>	337
<i>Două reclamații</i>	340
Banchetul.....	341
Testele Ilincăi... ..	344
Contemplând împreună amurguri	347
Sălașul răsăriturilor	350
Popas de septembrie.....	364
Boabe de chihlimbar.....	366
Distruuuugeeți! Atacaaați!	368
Două temnițe, tăceri și tristeți... ..	370
Pasta. Liantul... ..	376
Toamnele și doamnele îndrăgostite.....	379
Vis de ianuarie, cu tâlc	382
Câteva momente cu Miruna	385
La Ceainărie, încă o dată... ..	388
Anotimpuri albe.....	396
Boabe de chihlimbar.....	402
Toamna florilor de măr... ..	403
La întâmplare, din jurnal... ..	419
Șoferul de autobuz și mecanicul de marfar	425
În Torvandava, cetatea deșertăciunilor.....	428
Ghilotina	440
Nesocotirea sfatului părintesc.....	443
Să dai mărturie despre iubire	445
Întâlniri peste vreme... ..	449
<i>Prima întâlnire – Osrivia</i>	449
Boabe de chihlimbar.....	460
Întâlniri peste vreme	462
<i>A doua întâlnire – La Maravila</i>	462
Grădina suspendată	468
Întâlniri peste vreme – De la Silvaverdia, mult mai departe... (<i>a treia întâlnire</i>)	472

Din jurnal, la întâmplare.....	492
Strigătul apelor adânci.....	494
Minciună sau joc?!.....	496
Amalgam.....	500
O tăcere numită Malvina.....	512
Fotografii și Santavila tristei primăveri.....	519
Recitește Jovanka!.....	526
Anul pe care îl pot iubi mereu.....	532
... Dar nu acum.....	537

Călugărie albă

Romanul pe care-l citiți este un roman de dragoste. Atenție, nu erotic, termenii nu se confundă. Este o relație recesivă, cum ar zice filozoful, între ele: primul termen îl presupune pe al doilea, dar nu și invers. Întrebarea care țâșnește imediat: mai este posibil astăzi un roman de dragoste? O las în suspensie, adică în lectură... Bogdana este o femeie matură, traducătoare și scriitoare, cu doi copii la școală (10 ani respectiv 5 la începutul romanului care se întinde pe mulți ani, cei doi vor fi la casele lor spre sfârșit), cu o căsnicie frumoasă, deși nu scutită de meandre. Care se prăbușește brusc când soțul suferă un accident la mare. De aici începe romanul. Unul dintre romane, de fapt, pentru că avem o construcție mai alambicată. Bogdana își scrie romanul căsniciei, dar, ca într-o gravură de Escher, romanul se devoră pe el însuși, o devoră pe Bogdana transfigurând-o, continuând parcă de la sine. Romanul devine o posibilitate de destin. Sub semnul verbului *a continua*. Începând cu o *închidere*, resimțită ca atare de personaj în urma traumei, romanul dovedește – terapeutic – că mereu este posibilă o nouă *deschidere*. Începe ca un roman al doliului, în sens nu etnografic, ritual, ci moral-psihologic. Continuă ca un roman al „călugăriei albe”, cum repetă adesea Bogdana, pur și simplu neimaginându-și că ar putea fi cu un alt bărbat. Să spun de la început, înainte de a relua firul principal, că e prezentă în text o temă destul de rară în proza contemporană, ca și cum ar fi, astăzi, lipsită de importanță: tema *prieteniei*. Bogdana are mai multe prietene și prieteni (Peter, Miruna, Ilinca, Sebastian, Karina etc.) cu care se întâlnește, își dau sfaturile și ajutoarele obișnuite, are o deosebită vocație a prieteniei și cimentul acesta uman ne oferă partea de speranță a romanului. Aici trebuie, cred, amintit și David Iordan, șeful, un fel de înger bun tutelar, ajutând-o cu delicatețe.

Se poate scrie azi cu un fel de puritate adolescentină despre dragoste? Despre chestii perimate precum *emoții* și *sentimente*? Cuvinte revenind adesea în text. Fără ca, Doamne ferește, romanul să aibă ceva desuet. Dimpotrivă. Este o construcție alambicată, chiar dacă abila complexitate este mascată sub forma unui tradițional roman de analiză moral-psihologică. Se cuvine să fac aici o observație de istorie literară: mi se pare că postmodernismul românesc se maturizează în anii din urmă în măsura în care reușește să abordeze fără complexe, cu succes de critică și de public modele literare tradiționale, „luându-și bunul” de unde te aștepti mai puțin, la vedere. Nu numai exemplul eclatant poetic al *Levantului* cărtărescian, dar avem, de exemplu sadovenianismul Simonei Antonescu, viziunea de tip Hortensia Papadat Bengescu din tetralogia Andreei Nanu, autenticism, dar și fantastic eliadesc ș.a.m.d. Romanul de față se revendică din analitica lui Camil. „Sunt mai camilpetresciană decât Camil Petrescu: din mine însămi eu chiar nu pot ieși, îi trecu prin minte”. Avem, la fel ca la clasicul interbelic, o tensiune epică bine dozată între luciditatea personajului narator, autocontrolul obsedant, situarea sub axioma că fiecare gest, fiecare întâmplare au o semnificație care trebuie pătrunsă. Cu diferențele de rigoare, firește. Din care cea mai pregnantă ar fi prezența permanentă a *visului*, ca premoniție, mesaj subconștient criptat, comunicare cu *dincolo*-ul, revelație. O întreagă teorie a sincronicității este pusă în operă, fără ca ea să altereze cumva realismul psihologic al analizei și nici panopticumul social. Căci avem și un roman de stringentă observație socială. Scene cum sunt cea de la școală, întâlnirea cu senatorul, revederile cu colegii și tipurile de acolo, colegii de serviciu, chelnerii, vânzătoarele... e o întreagă umanitate aici bine individualizată. Revin însă la tema principală, *le travail du deuil* este dus până la capăt sub apăsarea viitorului. *Ce se va întâmpla cu mine...* este întrebarea firească în atare circumstanțe. Structura temporală a romanului este non liniară, plonjăm în trecut la începutul legăturii cu Tudor, în secvențe independente care se susțin individual, ca mini scenete. Ritmul este rapid, secvențial, lucru nu tocmai comun unui roman de analiză. Bogdana își analizează viața scriind-o (cum

altfel?), simte însă o insatisfacție, și de aici apare originalitatea romanului. Substanța lui ca *roman* de dragoste și nu roman *de dragoste*. Și totuși, nu-ți poți scrie romanul vieții, câtă vreme viața te scrie ea însăși în roman. *Cazul Bogdana Serafim* nu e rezolvat câtă vreme mai poate apărea „întâlnirea care schimbă totul”. Și romanul secund – cel principal în ordinea importanței – începe de aici, o lungă poveste de dragoste. Sunt două patimi auctoriale: cea de a povesti și cea de a analiza. Fiecare gest, fiecare inflexiune a vocii, fiecare cuvânt mai ales. Epica se întinde pe mulți ani, aparent prea mulți pentru cititorul grăbit să ajungă la „împlinire”, cei doi stau în localități îndepărtate, se văd rar, între două trenuri, comunică la telefon, prin e-mail, ratează întâlniri sau, rar, se bucură de ele. Cel de-al doilea roman este al felului în care *înflorește* o femeie îndrăgostită. Totul spus simplu, lăsat să fie. Pentru asta trebuie ucisă „cealaltă Bogdana”. Cea neîncrezătoare, reticentă. Pentru felul de a trăi „noua dezordine amoroasă” a vremii noastre, grăbită să consume totul și să se consume, pare neverosimilă răbdarea cu care se construiește, se desfășoară și se împlinește (???) această iubire. Este o dragoste a așteptării, fără nimic incriminatoriu în asta, construită din nuanțe și subînțelesuri. Fără gesturi mari, doar cu așteptări în gară sau plimbări prin ploaie. Și tocmai faptul că Bogdana și Bogdan comunică subtextual cu asemenea semitonuri, semiumbre ține loc de „conținutul erotic” la care cineva s-ar aștepta. Sugestia mi se pare a fi că iubirea este un fascicul de sensuri care se alcătuiesc încet, încet, cu cât „snopul” este mai bine legat, cu atât ține mai mult. Vocea este a unei *women in love* care-și trăiește cu sinceritate maximă (Camil ar fi spus autenticitate) și acuitate contrarietățile provocate de o îndrăgostire târzie. E de urmărit, în repetitivitatea obsedantă a așteptărilor și întâlnirilor, forma unei iubiri care se scrie. În multe feluri: în povestirea ei, în jurnalul transcris, în stop cadrele numite *Boabe de chihlimbar*. Romanul ca specie, la modul cel mai simplu, poate fi definit ca fiind ceea ce se întâmplă și ceea ce înțeleg oamenii din ceea ce se întâmplă. Substanța întâlnirilor (și neîntâlnirilor lor devin întâlniri, e o definiție a dragostei?) este un alt element „desuet”, Bogdana este o „colecționară de lucruri frumoase”,

nu numai în sensul propriu al cuvintelor. „Țesătura fină, de lucruri nevăzute” care se alcătuiește între cei doi este textul îndrăgostit. Un pumn de nuci verzi sau o scoică sunt „cuvintele” textului îndrăgostit. Bogdana Serafim își scrie dragostea (imposibilă!), în modul în care o poveste de dragoste nu există decât ca poveste. Sensul „uciderii Bogdanei” aici stă, în auto-zidirea în sentimentul de cuvinte, de semne. De aici senzația finală de izbândă, deși, la modul prozaic, am putea percepe deznodământul ca pe o dragoste ratată. Misterul este aici mister masculin, Bogdan rămâne, văzut mereu dinspre ea, într-o neprecizare caracterială, într-un plan secund generator de mult mai multe întrebări decât certitudini. Iar Bogdana, personaj feminin fascinant, „caută cuvintele ca penitență” observând lumea și observându-se. Sunt multe alte personaje, inclusiv unele episodice, remarcabile prin acuitatea descrierii. Nu pot să nu amintesc portretul mamei, coborând treptat în amnezia din adâncul căreia dă la iveală sentențe uimitoare, degradare descrisă fără patetism. Însă cu o iubire puternică prin discreție (nu se exteriorizează deloc Bogdana, deși, evident, toți cunoscuții observă că înfloarește, întinerește. Ea nu vrea să se arate), cu o simplitate a gesturilor care le dă greutate. Bogdana (decriptarea numelui nu pune nicio problemă, ca și a amănuntului identității de nume dintre cei doi) constată, (romantic?) că universul întreg se ordonează în vederea iubirii ei. Seria nesfârșită de coincidențe, sincronii, semne premonitorii, vise, întâmplări nu comunică un temperament datat superstițiilor, Bogdana este o realistă, capabilă să-și trăiască necorupt sentimentele.

Există, cum spuneam, și o dimensiune socială bine marcată a romanului, uneori atingând sarcasmul, ironică de multe ori. E un contrapunct la lirismul altor pagini. Un roman de dragoste de sfârșit de secol XX. Fără prejudecăți acceptând pe „traducătorul vieții lăuntrice” care este o femeie. Splendid, neperversit elogiul al feminității eterne!

Christian Crăciun
9 august 2018

Prima carte:
Cazul Bogdana Serafim

*Motto: „Lasă că trecem noi și peste asta!”
(Tudor Serafim)*

Despre viață, moarte, vise tainice și iubire

Jovanka, Jovanka, Jovanka...

De câteva zile, Bogdana Serafim încerca să afle ce este cu acest nume răsărit în mintea ei pe neașteptate, în absența oricărui context. Doar atât: numele. Numele în valoare absolută, ca numărul în matematică.

Jo-van-ka... Jo-van-ka...

Îl auzea uneori silabisit, dar nu sacadat, nu aspru, ci șoptit, cumva pe îndelete, ca o chemare tainică și tandră: Joo-vaan-kaaa! Și parcă era, stinsă, abia auzită, vocea lui Tudor...

Bogdana stătuse toată dimineața în fotoliu, așa, cu fruntea în palme, fără niciun scop, fără niciun gând, fără noțiunea timpului care trece. Așa stă, de șapte zile încoace, nu numai dimineața, ci și la prânz, și seara...

Se ridică doar cât să aprindă, din când în când, câte-o lumânare, încă nedumirită de ce face gestul acesta; atunci constată, oarecum cu stupeoare, că e îmbrăcată în negru, apoi iarăși se prăbușește în fotoliu, cu fruntea în palme. Nu plânge. Are o apăsătoare impresie că nu mai aparține acestei lumi, dar nici alteia, că nu simte nimic, de parcă cineva i-ar fi smuls sufletul și l-ar fi risipit în patru zări. A rămas umbra Bogdanei aici, dar Bogdana nu mai e... De copiii ei, Ana, fetița de zece ani și băiețelul Matei, de aproape cinci, are grijă acum numai prin reflex matern... Ca teleghidată le dă să mănânce, ca teleghidată le spală hăinuțele, ca teleghidată mai coase câte un nasture căzut.

Nu se mai joacă, așa cum făcea, cu ei. Nici „Nu te supăra, frate”, nici „Bunul gospodar”. N-o mai ajută pe Ana să-și pieptene păpușile, nici pe Matei să construiască ceva din piesele de lego. Cutiile cu puzzle stau pe bibliotecă, nemișcate. Mama se umanizează cât de cât doar seara, când îi îmbrățișează, îi sărută și îi închină înainte de culcare.

De șapte zile n-a pus în gură decât apă și, rar, câte o alună-două, atunci când o încearcă, vag, un gol în stomac, un gol ce altădată s-ar fi numit foame. Și parcă-i pare rău că, totuși, e în stare să înghită, că nu i se încheștează gura. Își aprinde, absentă, țigara și privește până o dor ochii călătoria spre niciunde a firelor de fum transparent...

Bogdana, de ce te îmbraci în negru? Ai uitat că mie nu-mi place negrul?(acum, aproape fără dubiu, vocea lui Tudor!)

„Îmi pierd mințile!”, gândi Bogdana și, de data asta, sări, ca mușcată de șarpe, din fotoliu. „Trebuie să fac ceva! L-am pierdut pe Tudor, iar acum îmi pierd mințile!”. Se repezi, știind că, dacă nu se grăbește, iarăși nu va putea face lucrul ăsta, se repezi și scoase dintr-un sertar o hârtie galbenă pe care scrie cu negru *Certificat de deces*. Îi tremurau nestăpânit mâinile, dar izbuti s-o despăturească și, pentru prima dată, nu se mai feri să deslușească ce scrie în interior: Numele – Serafim, Prenumele – Tudor,

Ziua, luna, anul decesului – 28 august...

Miercuri..., își aminti femeia, pe plaja de la ieșirea din Teramaris..., acum o săptămână...

Mai citi o dată, și încă o dată, și încă o dată..., de multe ori, până când simți o durere nestăvilită, care nu avea nimic de-a face cu trupul, și atunci izvorâră, curat, lacrimile...

A plâns îndelung, Bogdana, a plâns în voie în ziua aceea și în alte zile care au urmat, a plâns când pe furiș, când în văzul lumii, când în hohote mocnite, când tăcut și, încet-încet, s-a desprins din fotoliul în care aproape se înmormântase. S-a întors la serviciu, deși se gândise să-și prelungească cele câteva zile de concediu oficial cu un medical. Unii ar spune că a depășit starea de șoc de după decesul fulgerător al soțului ei. Și că e de mirare cum a reușit fără ajutorul unui psihoterapeut specializat în astfel de cazuri.

Ce-i drept, în ziua în care a auzit sau i s-a părut că aude mai clar vocea lui Tudor, reproșându-i că se îmbracă în negru, Bogdanei îi trecuse prin minte că poate ar fi momentul să ceară sfatul unui psiholog. Să o caute pe Ilinca, oare? Apoi s-a răzgândit, simțind că, pentru ea cel puțin, lacrimile sunt destul de alinătoare, de tămăduitoare, că sunt un dar dumnezeiesc de care nu se cade să se rușineze. Că lacrimile nu sunt semn de slăbiciune decât atunci când îți plângi de milă pentru nimicuri, nu și când te încercă dureri fără de margini în vecinătatea morții.

Prieteni..., Bogdana avea destui și cu toții au vrut, într-un fel sau altul, să-i fie aproape, să-i împărtășească suferința, când Tudor a murit.

„A decedat!”, nuanța Bogdana ori de câte ori venea vorba de nenorocirea care se abătuse asupra familiei Serafim. „Tudor a decedat, n-a murit!”, îi corecta ea, în mintea ei, pe cei care o compătimeau că, așa de tânără, a rămas văduvă, iar copiii ei – orfani de tată. „Nu mă compătimiți, că n-aveți de ce. L-am iubit pe Tudor și, cât trăiesc eu, va fi și el în viață” – așa începuse să simtă și să gândească Bogdana, însă nu rostea gândul, ca să nu pară patetică.

— Nu vrei să stai la noi măcar câteva zile, ori să venim noi la tine? întrebau, cu cele mai bune, mai sincere și mai curate intenții, prietenii Bogdanei care, inițial, fuseseră numai prietenii lui Tudor, apoi o adoptaseră și pe ea ca logodnică, mireasă și soție a prietenului lor. Grupul de odinioară devenise o mare familie, cu nași, cu fini, de cununie, de botez... Se întâlneau de Sărbători, petreceau împreună la aniversări sau zile onomastice, mergeau uneori împreună în concedii... și, iată, veneau acum, după înmormântarea lui Tudor, cu brațele întinse în ajutorul femeii lui, care a rămas singură.

— Nu ți-e urât? Nu ți-e frică? Vino la noi, măcar pentru câteva zile, insistau Vlad și Raluca, nașii lor de cununie și de botez ai copiilor...

— Nu mi-e urât. Nu mi-e frică. Nu este nevoie să stau la voi, mulțumesc mult. Și nici nu trebuie să stați cu mine. Mă descurc.

Res: „Nu sunt singură”, gândea Bogdana, „nu atât de singură pe cât credeți. Dumnezeu mi-e aproape, mai aproape decât oricând. Ce să vă spun și *cum*, ca să mă înțelegeți? Nu mă pricep să spun în cuvinte cum e să-L afli pe Dumnezeu aproape. Atât de aproape încât să simți că, dacă ai strânge pleoapele îndeajuns de tare, încât printre ele să nu mai pătrundă nici o rază din lumea de-aici, I-ai putea întrezări lumina de slavă. Și, cum e ca, în același timp, să te simți nevrednic de iubirea Lui. Să fii conștient că apropierea asta nu durează decât până treci hăul, că după aceea El te lasă liber să vii iar în lume, și tu chiar asta vei face. Te vei desprinde și te vei îndepărta de El, și vei intra din nou în zbaterea mărunță, și iar o să-ți pese mai mult decât se cuvine de locul tău în casă, de locul tău la serviciu, de locul tău pe stradă, de locul tău în autobuzul aglomerat, de locul tău pe podium, de parcă, ocupând pe-aici toate locurile, ți-ar fi de vreun ajutor, de vreun folos, le-ai putea lua într-o bocceluță să le duci cu tine dincolo și chiar ar avea importanță. De fapt, toate astea sunt egale cu pălăria lui Gavrilescu din nuvela aia a lui Eliade. Și-apoi, cel mai rău e când, în zbaterea ta pentru nimic, ajungi, adesea, să uiți că **tu** te-ai îndepărtat, nesilit, de Dumnezeu, te-ai îndepărtat din orgoliu, sau din nepăsare, sau din neatenție și-apoi ți se năzare că El te-a părăsit sau că nu există”.

Mulți se mirau că durerea ei nu se transformă în revoltă, că nu ridică pumnul către cer să ceară socoteală: „De ce, Doamne, de ce?!”

Într-o zi au vizitat-o colegi și colege de la „Hyperion”, vreo șase persoane, nu-și amintește exact cine..., unii s-o aline, alții s-o iscodească „vai, cum a fost posibil? Cum s-a întâmplat? De ce n-a fost atent, domnule?... Cât de mari erau valurile?”.

Ea tocmai chemase preotul, pe părintele Agapie, de la biserica din cartier, pentru o sfeștanie, și s-a bucurat că vor fi și ceilalți de față.

S-a închinat, și-a petrecut brațele pe după umerii copiilor strângându-i ușor lângă ea și au îngenuncheat toți trei sub patrafir, iar părintele, cu chip și privire de sfânt bizantin, a deschis peste creștetele lor Cartea Sfântă. Atunci, în fracțiuni de secundă, și-a amintit Bogdana ce visase în zorii zilei, chiar înaintea plecării la mare.

Se făcea că intrase cu Ana și cu Matei într-o biserică albă, mare și frumoasă, o catedrală. În sfântul lăcaș – doar ei trei, ca și acum, doar că nu stăteau în genunchi. Priveau icoanele, când s-a pornit un cutremur ca de sfârșit de lume. Se auzeau, pe-afară, zgomote sinistre de clădiri mari prăbușindu-se năpraznic. Ciudat, Bogdana nu s-a înspăimântat. S-a închinat, și-a petrecut brațele pe după umerii copiilor, strângându-i lângă ea și a ridicat ochii spre înaltul bisericii. Turlele albe se contorsionau, dar nu cădea nici fir de tencuială. I-a liniștit pe copii: „aici suntem în siguranță, puilor!”. Tare o îngrijora însă faptul că Tudor nu era acolo, cu ei, la adăpost. Îl prinsese cutremurul cel mare pe-afară, cine știe pe unde, în lumea care se năruia...

Pe când părintele Agapie sfârșea rugăciunea, Bogdana își aminti că s-a trezit din vis și n-a reușit să mai adoarmă. Când s-a trezit și Tudor, după vreo două ceasuri, i-a povestit ce visase, iar el a găsit repede o explicație rațională, psihologică: „eee, te-ai speriat tu mult prea tare la cutremurul din vara când s-a născut Ana, de-asta ai visat așa”. Avea dreptate Tudor, atunci ea se speriasse cumplit, simțise pe viu ce înseamnă panica. De aceea, când Tudor, speriat și el, a zis „hai, afară!” n-a mai judecat, a coborât trei etaje cu Ana mică, avea doar două luni, în brațe. A coborât în goană, desculță, în cămașă de noapte, pe scara care se zguduia. Abia ce trecuse de miezul-noptii. A ieșit în fața blocului, sub ploaia rece și mărunță, ploaie mocănească, deși era august, strângând-o pe Ana la piept, vorbindu-i molcom, să nu se sperie, și acoperind-o cu brațele, să n-o plouă, să nu-i fie frig. Dar se-mplineau de-atunci – azi-măine – zece ani și n-o bătuiseră cutremure în vis, ba nici nu se mai speriasse atât de rău când le-a simțit pe următoarele, în realitate. „Sunt aici, cu voi, nu vezi?” spusese Tudor, „lasă, nu te mai gândi!” Și nici că s-a mai gândit la visul acela până acum.

După slujbă, una dintre colegele Bogdanei l-a întrebat pe bătrânul preot:

— Părinte, iertați-mă, poate îmi fac păcate,... spuneți-mi de ce îngăduie Dumnezeu asemenea nenorociri?

Res. Părintele s-a uitat lung la gazdă care, slabă și cernită, cu umerii aduși, zâmbea, privindu-și ocrotitor copiii. I-a pus mâna pe creștet, binecuvântând, „Domnul cu tine, fiica mea!” apoi a zis:

— Întrebați-o pe ea, că știe mai bine decât mine.

„Ce vrea să spună? se minună și se pierdu în cuvintele preotului Bogdana. Ce pot să știu eu mai bine decât dânsul? Eu nu știu nimic. Eu doar cred. Cred că Dumnezeu e singurul care știe *ce* și *de ce* îngăduie. Și că nimic din voia Lui nu e fără scop”.

— Noaptea, nu ți-e frică noaptea? o mai întrebă cineva. Poți să dormi?

„Noaptea?! De ce mi-ar fi frică noaptea? Dimpotrivă. Abia aștept să dorm și adorm destul de ușor pentru că îl visez pe Tudor și atunci mi-e bine, e ca și cum ni s-ar da voie, în vis, să ne vedem, să stăm de vorbă”.

— Nu, nu mi-e frică deloc. Și pot să dorm.

În seara aceea Bogdana se gândi, în trecere, la Jovanka. Obsesia ori ce-o fi fost în prima săptămână, dispăruse de tot, însă era ceva straniu sau tainic cu numele ăsta, pe care nu-l auzise niciodată înainte. Aprinse candela, apoi, ca în fiecare seară, îi sărută de noapte bună pe copii, îi închină și, în loc de rugăciune, rosti simplu: „Doamne, nu știu ce să-Ți cer. Fie voia Ta cu noi!”

Se strecură în pat și adormi, cu gândul la Tudor. Era 11 septembrie, trecuseră exact trei săptămâni de când medicul de la Salvare îi spusese cu indiferența celui obișnuit să dea astfel de vești: „Doamnă, îmi pare rău, dar soțul dumneavoastră a decedat”.

Bogdana Serafim nu simțise atunci decât o grozavă uscăciune, de parcă tot trupul ei ar fi fost pe cale să se transforme în pustiu nisipos. Își amintea, când privea înapoi, că asistenta medicală de la Salvamar sau nu știu cine, i-a adus un pahar cu apă din care ea a sorbit, mecanic, două-trei înghițituri, apoi l-a așezat pe o margine de fereastră. I-a trecut prin minte „ce să fac cu ăsta? De ce mi l-ați dat? Aruncați-mă în mare, și nici acolo n-ar fi destulă apă să stingă seceta asta din mine!”.

O vreme, care a părut foarte lungă, Bogdana nu a scos nici un cuvânt. Doar s-a prelinș, ca închisă într-o clepsidră nevăzută, celulă nisipoasă cu celulă, lângă targa pe care zăcea Tudor. A încercat să-l cheme, în gând, din răspuțeri a încercat să-l întoarcă, până a simțit că-i scade pulsul, că nu mai poate respira, că, dacă nu-l lasă pe el să aleagă, o să treacă și ea dincolo pentru că n-are destulă putere să-l readucă pe el aici. Atunci i-a spus „Tudore, fă cum simți tu că e mai bine pentru tine, o avea Dumnezeu grijă de noi!” Și nu-i venea să creadă că totul se petrece aievea, că nu e o eroare. Se mira mai ales că Tudor întârzie, nu vine odată s-o scoată de acolo, din eroarea în care intrase, s-o certe că l-a lăsat pe Matei singur pe plajă.

Pe urmă brusc și, fără să vrea, aproape răstit, ceru asistentei de la Salvamar:

— Dați-mi o lumânare!

— N-avem, doamnă, lumânări...

— Atunci un chibrit, o brichetă, ceva care să ardă, să lumineze!

Privind-o curios, ca și cum ar fi zis „Doamne ferește, a înnebunit!” asistenta îi întinse o brichetă.

„Iartă-mă, Doamne, asta e singura lumină de pe-aici... și poate nu e prea târziu...” zise Bogdana scăpărând bricheta. Ținu flăcăruia la căpătâiul lui Tudor cât rosti „Tatăl nostru”, se închină, apoi își lunecă degetele peste pleoapele lui, închizându-i ochii. Cu o mângâiere. Și se miră, tare se miră, cât de ușor ni se închid pleoapele când vine vremea să plecăm de pe lumea asta... Prinse mâna lui Tudor, inertă, dar caldă încă, între palmele ei, îi mângâie umerii, fața, îi sărută fruntea, apoi se ridică.

Înapoie bricheta și se adresă destul de aspru asistentei (nu știa de unde vine această asprime, că nu-i stătea în fire):

— Acum întrebați-mă! Presupun că trebuie să completați o fișă, un formular, ceva, iar eu trebuie să vă dau niște date, nu?!

În timp ce-i dicta asistentei cele necesare, gândurile răvășite ale Bogdanei începeau să se ordoneze:

– trebuie să-l iau pe Matei de pe plajă (n-a fost nevoie, a apărut la Salvamar, s-o întrebe pe Bogdana cu ce s-o ajute, doamna Gherasim,